

Leiden met liefde Johannes 21.15-19

Rev Dr Jos M. Strengtholt

Heliopolis 2013; Arnhem-Nijmegen 2022

Door de jaren heen hebben mijn boekenplanken gekreund onder de stapels boeken over management, leiderschap, het opvoeden van kinderen en personeelsbeleid.

Zelfs boeken over hoe je het juiste imago kunt creëren om succesvol te zijn, met tips over hoe je je moet kleden, hoe je moet spreken en hoe je moet eten tijdens zakelijke ontbijten.

Ik reis regelmatig via Schiphol en bezoek daar ook vaak de boekhandels. Stapels boeken over management en leiderschap. Ze verkopen als warme broodjes, ook al zijn ze veel te duur, want wie wil er nu niet succesvol zijn in het leven?

Toen Jezus Zijn vriend Petrus aanstelde om leiding te geven aan de kerk en voor Zijn schapen te zorgen, sprak Hij niet over een van deze onderwerpen.

Het machtskostuum van Petrus waren zijn sandalen, het beeld dat hij uitdroeg was dat van een dienaar en iemand die zou lijden, en zijn zakelijke ontbijt vond plaats aan het strand, met wat brood en vis.

1. Hebt u Mij lief?

Nadat Jezus uit de dood was opgestaan, verscheen Hij gedurende veertig dagen aan Zijn discipelen. Op een dag wachtte Hij hen op aan de oever van het Meer van Galilea, nadat de discipelen de hele nacht hadden gevist.

Jezus wachtte hen op bij een kolenvuur, waarop Hij vis en brood had klaargemaakt. De opgestane Heere stond klaar met voedsel voor Zijn vrienden – zoals Hij altijd klaarstaat om voor u te zorgen. Zo biedt Hij vandaag ook Zijn tegenwoordigheid aan u aan in de Heilige Eucharistie.

Petrus was de eerste die bij Jezus kwam. Vol enthousiasme sprong hij uit de boot, zwom naar de oever en rende naar Jezus toe.

Maar Jezus was niet van plan om alleen maar ‘aardig’ te zijn tegen Petrus. Nog maar kort daarvoor had Petrus bij een soortgelijk kolenvuur Jezus driemaal verloochend. ‘Ik ken Hem niet!’

‘Petrus, hebt u Mij werkelijk meer lief dan deze anderen?’ Jezus vraagt Petrus of zijn liefde werkelijk agapè-liefde is, het soort liefde waarmee God ons liefheeft.

**Harvard
Business
Review**
**Manager's
Handbook**

The 17 Skills
Leaders Need
to Stand Out

Voor de gevangenneming van Jezus had Petrus Jezus verzekerd. ‘Al zouden allen aanstoot aan U nemen, ik zal nooit aanstoot nemen.’

Wij weten wat er gebeurde. Drie keer ontkende Petrus dat hij Jezus kende. Hij vervloekte zichzelf zelfs en zwoer. ‘Ik ken die Mens niet.’

Toen Jezus Petrus vroeg of hij Hem meer liefhad dan de andere discipelen, moet Petrus onmiddellijk hebben begrepen waar Jezus op doelde. Jezus herinnerde hem aan zijn grootspraak en aan zijn verloochening.

En terwijl Jezus vroeg of Petrus Hem liefhad met echte agapè-liefde, antwoordde Petrus nederig. ‘Heere, U weet dat ik U liefheb.’ Petrus gebruikte het woord voor de gewone liefde tussen vrienden, philia.

Petrus was opgehouden zichzelf met de andere discipelen te vergelijken. En hij was zich ervan bewust dat zijn liefde niet zo volmaakt en goddelijk was als zij behoorde te zijn.

Jezus vroeg het voor de tweede keer. ‘Petrus, hebt u werkelijk agapè-liefde voor Mij?’

Dit moet voor Petrus bijzonder moeilijk zijn geweest. Opnieuw antwoordde hij. ‘Heere, U weet dat ik U liefheb.’ Opnieuw gebruikte Petrus het woord voor de gewone liefde tussen vrienden.

Jezus stelde Petrus hier op de proef, en Petrus doorstond die proef. Petrus maakte zich nu alleen nog zorgen over zijn eigen hart, over zijn eigen verhouding tot de Heere. En hij erkende dat die verhouding niet volmaakt was.

Maar Jezus was nog niet klaar met Petrus. Hij vroeg hem voor de derde keer. ‘Hebt u Mij lief?’ En Petrus antwoordde. ‘Heere, waarom vraagt U dat? U weet alles. Ja, dat is het soort liefde dat ik voor U heb. Echt, maar onvolmaakt.’

Petrus werd bedroefd omdat Jezus hem deze vraag voor de derde keer stelde. Misschien was Petrus zo geraakt omdat Jezus hem door deze drie vragen zo duidelijk herinnerde aan het feit dat hij Hem drie keer had verloochend.

En misschien ook omdat Jezus hem liet beseffen hoe zwak zijn liefde voor zijn Heere was. Wie wordt er graag geconfronteerd met zijn eigen onvolmaaktheid, zeker door de Heere Zelf, en terwijl anderen meeluisteren?

Maar de pijn was volgens mij nog dieper omdat Jezus Petrus bleef liefhebben met volmaakte liefde, ook al wist Jezus dat de liefde van Petrus niet volmaakt was.

Wanneer wij geconfronteerd worden met de volmaakte liefde van God voor ons, voelen wij ons soms nog kleiner, omdat wij beseffen dat wij Hem nooit met een dergelijke onbeperkte liefde kunnen terug-liefhebben. Wij zijn mensen. Wij zijn zondaars.

Maar hoewel Jezus wist dat Petrus niet in staat was tot volmaakte en volledige liefde, gaf Jezus hem toch de verantwoordelijkheid om Zijn kerk te leiden. En dat is iets geweldigs – en het is ook voor ons een bemoediging!

2. Petrus hersteld

Jezus laat in het bijzijn van alle andere discipelen liefdevol zien dat Hij vertrouwen heeft in Petrus. Petrus moet de kudde van Jezus Christus leiden. Dat was al vóór Petrus Jezus verloochende de verwachting, en die verwachting is niet veranderd.

Onze Heere is genadig en vergevingsgezind tegenover allen die tot Hem terugkeren. Uw tekortkomingen, uw onvolmaaktheden en uw zonden maken geen einde aan Gods liefde voor u, en zij maken ook geen einde aan Zijn plannen met uw leven.

Johannes Chrysostomus parafraseert in zijn homilieën over het Evangelie van Johannes, in homilie 88.1, de woorden van Jezus als volgt.

Als u Mij liefhebt, leid dan uw broeders en toon hun de warmte van de liefde die u altijd hebt getoond. En het leven waarvan u zei dat u het voor Mij zou afleggen, geef dat nu voor Mijn schapen.

Jezus gebruikte dus zelfs het verraad en de val van Petrus als een bouwsteen in zijn karaktervorming, om hem tot een betere dienaar van Jezus en van Zijn kerk te maken.

Zijn leven zou worden gedreven door liefde voor Jezus Christus – en door liefde voor de kudde van Christus. Uiteindelijk stierf hij als martelaar in Rome onder keizer Nero. Volgens de overlevering werd hij ondersteboven gekruisigd. In het aangezicht van het gevaar verloochende hij zijn Heere niet.

In zijn eerste brief schrijft Petrus aan de kerk. ‘U was als dwalende schapen, maar u bent nu bekeerd tot de Herder en Opziener van uw zielen.’ (1 Petrus 2.25)

Petrus zelf was afgedwaald. Hij had zijn Heere verloochend. Maar hij had ook ervaren dat onze grote zonden ons niet voor altijd van onze Heere hoeven te scheiden. Hij is zo vergevingsgezind en wacht altijd op ons met wijd uitgespreide armen.

Net als Petrus kunnen wij allemaal, altijd en op ieder moment terugkeren naar de goede Herder.

3. Voorwaarden voor leiderschap

Wij kunnen dus niet alleen altijd terugkeren naar onze Heere.

Maar uit dit verhaal over Petrus leren wij ook wat de voorwaarden zijn voor waarachtig christelijk leiderschap. En in zekere zin zijn wij allemaal geroepen tot leiderschap.

Ieder schaap van de kudde van Christus heeft de verantwoordelijkheid om voor anderen te zorgen. Of het nu in de kerk is, op school, in ons gezin of op ons werk, wij dragen verantwoordelijkheid voor het welzijn van andere mensen.

En voor ieder van ons, in welke vorm van verantwoordelijkheid wij ook staan, moet de eerste vraag altijd zijn. ‘Hebben wij onze Heere lief?’ Dat is de eerste en meest fundamentele vraag.

In de kerk vragen wij tegenwoordig van leiders dat zij goede theologen zijn, instemmen met alle geloofsbelijdenissen, goed kunnen spreken, bekwame leiders zijn en uitstekende bestuurders. Predikanten die deze vaardigheden missen, hebben het ongetwijfeld moeilijk.

Maar de voorwaarde die Jezus stelt is eenvoudig. ‘Hebt u Mij werkelijk lief?’ Zonder deze basis zullen geen boeken, geen cursussen en geen enkele opleiding ons werkelijk helpen.

Hij vraagt niet van ons dat wij Hem meer liefhebben dan iemand anders Hem liefheeft. Hij verlangt geen volmaakte liefde – want Hij weet dat wij, net als Petrus, onvolmaakte mensen zijn.

Maar Hij verwacht wel onze onvolmaakte liefde,

en Hij verwacht van ons de nederigheid om te erkennen dat wij op alle fronten tekortschieten.

Het was juist deze gebroken liefde en deze nederigheid die Petrus geschikt maakten om de kudde van Christus te leiden. Daardoor kon hij de mensen liefhebben die God aan zijn zorg had toevertrouwd.

Iedereen die verantwoordelijkheid draagt, moet de grote Herder, Jezus Christus, navolgen. Hij gaf Zichzelf voor de kudde. Dat wordt ook van ons gevraagd. Dat wij zorgen voor de mensen die God aan onze verantwoordelijkheid heeft toevertrouwd, met liefde en nederigheid.

‘Weid Mijn lammeren’, zegt Jezus. Dat betekent dat wij de kleinen het geestelijke voedsel geven dat zij nodig hebben om te groeien. ‘Hoed Mijn schapen.’ Breng hen in de juiste omstandigheden, zodat zij het geestelijke voedsel kunnen ontvangen dat zij nodig hebben.

En vergeet niet dat Jezus Petrus eraan herinnert dat de schapen aan Jezus toebehoren. In welke vorm van leiderschap u ook staat, u moet mensen leiden overeenkomstig wat onze Heere zou doen, want het zijn Zijn mensen.

Hoe zou Hij Zijn schapen voeden? Wat zou Hij Zijn kerk leren? Predikanten dragen een zware verantwoordelijkheid om de kudde met het juiste voedsel te voeden! Want de schapen behoren toe aan de goede Herder.

Wij voelen ons niet beter, wij voelen ons niet hoger en wij voelen ons niet geestelijker dan andere mensen. Wij zijn eenvoudigweg – wij allemaal – dienaren van Jezus Christus, geroepen om andere mensen te geven wat zij nodig hebben. En wij doen dat met onze gebroken liefde en met een nederige houding.

Conclusie

God vraagt van ons dat wij zijn als Petrus – dat wij Jezus liefhebben zonder onszelf met anderen te vergelijken. Ook al is onze liefde zo gebroken en onvolmaakt.

En wat maakt het uit wat andere mensen wel of niet doen? Uw verantwoordelijkheid is om uw Heere lief te hebben en Hem te gehoorzamen. En deze liefde en gehoorzaamheid zoekt wat het beste is voor anderen. Zij verheft uzelf niet boven anderen.

Liefde kan nooit bestaan zonder nederigheid. Wie zijn wij om de kwaliteit van het leven van andere mensen te beoordelen? Wij zijn hier om voor hen te zorgen, om bij te dragen aan hun vreugde en welzijn, en niet om hen te bekritisieren.

U bent allemaal op de een of andere manier geplaatst in een positie waarin u verantwoordelijkheid draagt voor anderen. Ja, gebruik gerust alle boeken over management en over het opvoeden van kinderen die u kunt vinden. Ze zijn mij vaak tot hulp geweest.

Maar de meest fundamentele basis van waarachtig leiderschap is dat Hij ons roept om lief te hebben, zorg te dragen en onze vele tekortkomingen te erkennen.

En wat uw tekortkomingen ook zijn, Hij houdt nooit op u lief te hebben en u verantwoordelijkheden toe te vertrouwen. Om voor Hem te leven, Hem lief te hebben en alle mensen om u heen te dienen.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.